11/01/2021

Εν μέσω πανδημίας

/ Γνώμες

Του αρχιμ. Ιακώβου Κανάκη

Είναι γεγονός ότι η Πανδημία έχει αφήσει άφωνο τον πλανήτη. Πλήττονται σε πολλά επίπεδα πλούσιοι και φτωχοί, μικροί και μεγάλοι, σε όλα τα μέρη της. «Αόρατος εχθρός» χαρακτηρίζεται από πολλούς. Εκτός της ανησυχίας και της ανασφάλειας, που φθάνει σε ακραία σημεία – όλα αυτά βέβαια είναι μη επιθυμητά- έχει και κάποιο θετικό όλο αυτό που περνάμε. Δόθηκε ο χρόνος να σκεφθούμε βαθύτερα, να αξιολογήσουμε διαφορετικά πολλά πράγματα και αυτήν την ίδια την ζωή και την ύπαρξή μας. «Σταμάτησε το τραίνο, που έτρεχε με ιλιγγιώδη ταχύτητα, και αναγκαστικά έχουμε κατέβει», έτσι μου το περιέγραψε κάποιος, και έχει απόλυτο δίκιο. Αφού λοιπόν «κατεβήκαμε» και έχουμε πλέον κάποιο χρόνο για να σκεφθούμε, μπαίνουμε σε έναν νέο κύκλο σκέψεων, προβληματισμών γύρω από το πώς ζούσαμε. Ακόμα δε, πώς ένας αστάθμητος παράγοντας έχει αλλάξει την καθημερινότητά μας. Συμφωνούμε κατ’ αρχήν όλοι σε αυτό, ότι έχουμε πραγματικά προβληματιστεί. Έχουμε όμως αλλάξει; Το θετικό που αναφέραμε πιο πάνω είναι ότι συζητούμε βαθύτερα πράγματα, για την ψυχή, για το μέλλον, ακόμα και για τα έσχατα. Και στο σημείο αυτό καλείται ο καθένας να αναλογιστεί μέσα

από τις γνώσεις του και την εμπειρία του.

Οι οικονομολόγοι μιλούν για ένα τεράστιο θέμα, που θα αφορά στα μετά της πανδημίας. Αναφέρουν για καταστάσεις φτωχοποίησης των κοινωνιών, όχι βέβαια στην Αφρική πού υφίσταται εδώ και αιώνες, αλλά στην Ευρώπη, στην Αμερική και σε άλλα μέρη. Το ενδεχόμενο παράτασης της πανδημίας, όπως και μια πιθανή ύπαρξη άλλων, νέων ιών, αναφέρουν οι λοιμοξιολόγοι. Μέλλον λοιπόν δυσοίωνο και αβέβαιο! Αυτά τα αναφέρουν άνθρωποι ειδικοί και δεν πρόκειται για μια προσπάθεια σημασιολογίας ή πεσιμισμού. Λένε αυτό πού βλέπουν και μας το μεταφέρουν. Ένας ολόκληρος κόσμος δηλαδή αλλάζει, ο οποίος δεν θα είναι σίγουρα όπως πριν. Και το ερώτημα τίθεται ρητώς: Τι μπορούμε να κάνουμε;

Μετά από κάποιο αρχικό «μούδιασμα» ακόμα και από τους «ειδικούς», οι προτάσεις- λύσεις πού προείνονται έχουν να κάνουν με το οριζόντιο επίπεδο, δηλαδή σε σχέση με τις δράσεις από τις ανθρώπινες κοινωνίες. Και πάλι έχοντας οι ειδικοί ως βάση την γνώση και μόνο, μιλούν για κινήσεις προστασίας της υγείας του ανθρώπου (κυρίως τους σώματός του) και στην συνέχεια του περιβάλλοντος. Φυσικά και δεν είναι απορριπτέο κάτι τέτοιο, πάντα χρειάζεται αυτή η φροντίδα και η μέριμνα εκ μέρους των ανθρωπίνων κοινωνιών. Όμως μέχρι εκεί θα φθάσει η ακτίνα της μέριμνας μας; Δεν θα κοιτάξουμε καθόλου «προς τα επάνω»; Δεν θα αναρωτηθούμε ούτε τώρα μήπως υπάρχει και κάτι άλλο που χρειάζεται να δούμε, το οποίο έχει εξοβελιστεί στην εποχή μας; Μήπως έχουν «κρύψει» τον Χριστό;

Δεν λαμβάνουμε και πάλι το μάθημα, ότι τελικά δεν είναι μετρήσιμα και δεδομένα; Χρειάζεται όμως για μια τέτοια προσέγγιση του θέματος, αρκετή ταπείνωση, που δεν «χωρά» στο μοντέλο της ζωής, όπως έχει για τους περισσότερους σήμερα διαμορφωθεί. Ό,τι δεν περνά από την λογική, το πείραμα και την απόδειξη δεν έχει θέση στον σύγχρονο τρόπο ζωής. Όμως να πού υπάρχουν και κάποια πράγματα, τα οποία ενώ υπάρχουν δεν φαίνονται. Είναι η ψυχή, τα συναισθήματα, όλος ο εσωτερικός κόσμος του ανθρώπου. Υπάρχουν και αυτά και λειτουργούν, είναι δώρα αυτά που μας έχουν δοθεί, τα οποία χρειάζονται μέριμνα, χρόνο, φροντίδα, για να λειτουργούν εύρυθμα.

Η πανδημία των ημερών μας, μπορεί να μας διδάξει γιατί μας οδηγεί σε έναν επαναπροσδιορισμό των προτεραιοτήτων μας. Χρειάζεται να σκύψουμε σοβαρά και ουσιαστικά σε αυτό που λέγεται ψυχή, πνευματικότητα, αλλά για να γίνει αυτό χρειάζεται ταπεινότητα, χρειάζεται να κατεβούμε από το άρμα του εγωισμού και της υπεροψίας. Αυτό βέβαια δεν είναι μια εύκολη υπόθεση, γιατί ο άνθρωπος έμαθε αλλιώς, τρέφεται με την φιλαυτία «εκ νεότητος αυτού».

Και πως μπορώ να θέσω μια βάση στην ζωή μου για να δω διαφορετικά τα πράγματα; Έχουμε κάποιον που μπορεί να μας βοηθήσει; Ναι, έζησε στις μέρες

μας, πολλοί από εμάς τον συναναστραφήκαμε και τον συμβουλευτήκαμε. Σε ποιο πανεπιστήμιο δίδαξε; Στην « Παναγούδα», σε ένα μικρό ασκητήριο του Αγίου Όρους. Η «τάξη» του εκεί, έβαζε νερό τον χειμώνα, αλλά παραδόξως για εμάς, και ο ίδιος ο δάσκαλος και οι μαθητές δεν διαμαρτύρονταν, ήταν όλοι ευχαριστημένοι και δεν γόγγυζαν καθόλου. Στο «σχολείο» αυτό ο καθηγητής δεν διατύπωνε θεωρίες, αλλά ζούσε ότι δίδασκε, δίδασκε με το παράδειγμά του. Αυτό το άγιο γεροντάκι, ο άγιος Παΐσιος, που δεν είχε τελειώσει ούτε το Δημοτικό, μας διδάσκει και σήμερα όλους, πως αποκτιέται η ταπεινότητα και πώς μέσα από αυτήν ο άνθρωπος φωτίζεται και βλέπει τα πράγματα αλλιώς. Μας διδάσκει πως δεν μπορείς να «βλέπεις» τα πράγματα μόνο με τον μυαλό, αλλά με την καρδιά και συγκεκριμένα με την καθαρή καρδιά. Αυτό ίσχυε και στην πατρίδα μας για πολλά χρόνια, ώσπου η «δύση» να κυριεύσει και την χώρα μας. Αυτό λοιπόν το άγιο γεροντάκι, μας διδάσκει εφαρμόζοντας το Ευαγγέλιο, ότι υπάρχει ένας άλλος τρόπος για να βλέπουμε την ζωή μας, τις ανθρώπινες σχέσεις και το μέλλον. Δεν είναι βέβαια μια εύκολη υπόθεση αυτή, χρειάζεται προσπάθεια, «δουλειά με τον εαυτό σου». Ο τρόπος πάντως που έζησε είναι και προτρέπει σε μια διαφορετική στάση ζωής. Φυσικά, δεν ζητά από τους ανθρώπους να βρουν και να ζήσουν σε σπηλιές ή να απομακρυνθούν από τον κόσμο. Αντίθετα, προτείνει όλος ο κόσμος να βρει τον δρόμο του, με την προσπάθεια του καθενός και την άνωθεν ενίσχυση να γίνει αυτό που δηλώνει το όνομά του, να γίνει «κόσμημα». Αν θα συμπυκνώναμε αυτά πού δίδαξε ο αγιασμένος γέροντας, θα αναφερόμασταν σε ένα μόνο χωρίο της Καινής Διαθήκης, στο οποίο μιλάει ο ίδιος ο Χριστός : «όποιος υψώνει τον εαυτό του θα ταπεινωθεί από τον Θεό, ενώ όποιος ταπεινώνει τον εαυτόν του θα υψωθεί και θα τιμηθεί από τον Θεό» (Λκ. 18, 14). Μια τέτοια στάση, που σχεδόν χλευάζεται σήμερα, προσφέρει την λύση για πολλά θέματα που μας ταλαιπωρούν.